

Oponentský posudok na habilitačnú prácu

„Účetní a daňové souvislosti přeměn obchodních společností“

Autorka habilitačnej práce: **Ing. Jana Skálová, Ph.D.**

Oponentka habilitačnej práce: doc. Ing. Mgr. Renáta Pakšiová, PhD.

Predložená habilitačná práca Ing. Jany Skálové, Ph.D. bola vydaná ako monografia „*Účetní a daňové souvislosti přeměn obchodních společností*“ vo vydavateľstve Wolters Kluwer ako jej 3. vydanie v roku 2019 s rozsahom 228 strán. Publikácia predstavuje ucelené dielo venované aktuálnej a dosť náročnej problematike premien obchodných spoločností a ich účtovných a daňových súvislostí vzhľadom na širokú variabilnosť vznikajúcich situácií a prípadov v praxi a neprehľadnosti súvisiacich právnych úprav. Podnikové kombinácie sú z medzinárodného účtovného pohľadu v súčasnosti pri voľnom pohybe kapitálu čoraz častejšími podnikovými transakciami, ktorých úprava sa netýka iba právnych náležitostí a dôsledkov týchto transakcií, ale má aj účtovné a daňové dôsledky, ktorých správne zobrazenie v účtovníctve vyplýva zo správneho pochopenia transakcie. Podľa českého práva sa za premeny spoločností považujú všetky fúzie (zlúčenie, či splynutie), prevod imania na spoločníka, rozdelenie, odštiepenie, zmena právnej formy a premiestnenie sídla do iného členského štátu EU, preto ich správne chápanie v právnom, účtovnom a daňovom kontexte, ktorému sa venuje predložená publikácia, je vysoko aktuálnou problematikou, a preto jej spracovanie považujem za veľmi prínosné v prospech rozvoja teórie aj praxe.

Cieľom publikácie, ako ho definovala autorka, je predložiť odbornej verejnosti ucelené dielo týkajúce sa účtovných a daňových aspektov premien obchodných spoločností.

Štruktúra a obsah práce

Predložená publikácia je rozdelená do 9 častí a 28 kapitol tak, aby jednotlivé relatívne uzatvorené oblasti skúmanej problematiky boli riešené komplexne a plynulo na seba nadväzovali. Logická nadväznosť textu zabezpečuje postupné odhaľovanie riešení tak v teoretickej rovine, ako aj na prezentovaných riešených modelových príkladoch. Publikácia obsahuje 16 obrázkov, 13 tabuliek a jeden graf, čo prehľadnosť a názornosť písaného textu zvyšuje. Prehľadnosť a orientáciu v publikácii, okrem štandardných zoznamov skratiek, obrázkov, tabuliek a grafov zvyšuje aj register pojmov. Členenie na podkapitoly v niektorých prípadoch je možno až príliš podrobné, kedy sa na jednej strane knihy pravidelne nachádzali aj dve podkapitoly a obsah je preto príliš dlhý, to však na druhej strane pomáha čitateľovi rýchlejšie nájsť riešenie konkrétneho problému, ktoré hľadá.

V prvej časti práce sa autorka venovala popisu základných pojmov, druhov a transakcií súvisiacich s premenami, vrátane právnych aspektov, náležitostí a časového priebehu z pohľadu českej právnej úpravy. V nasledujúcej časti sú charakterizované spoločné právne a účtovné súvislosti premien v nadväznosti na identifikáciu základných metodických prostriedkov potrebných na zobrazenie premien v účtovníctve. Venuje sa predovšetkým stanoveniu rozhodného dňa, časovému priebehu, účtovnej závierke a oceňovaniu v procese premeny. Teoretické analýzy sú doplnené vhodnými príkladmi. Spoločné daňové súvislosti premien sú riešené v tretej časti predloženej práce. Konkrétne sa autorka venuje nielen priamej či odloženej daňovej povinnosti právnickej osoby, ale aj povinnostiam vyplývajúcim spoločníkom z premien. Štvrtá časť sa venuje konkrétnej premene – fúzii predovšetkým

z pohľadu kapitálu a prípadu fúzie dcérskej a materskej účtovnej jednotky. Piata časť obsahuje analýzu rozdelenia z pohľadu oceňovania a účtovných súvislostí, ktoré je podporené príkladmi. V šiestej časti sa autorka orientuje na charakteristiku prevzatia imania jedným spoločníkom. Zmena právnej formy je analyzovaná v siedmej časti práce najmä z pohľadu oceňovania, účtovných povinností a lehôt. Cezhraničné premeny sú obsahom ôsmej časti práce. Okrem právnej úpravy týchto premien, ich účtovného riešenia a problematiky premiestnenia sídla spoločnosti a ich zdanenia sa autorka venuje aj analýze realizovaných cezhraničných fúzií od roku 2008 do roku 2018 v Českej republike vychádzajúcej z výskumu v diplomovej práci P. Kadlecové (2019). V časti deväť sú v zornom poli autorky IFRS, ich používanie v EU aj v ČR, ako aj významné súvislosti týkajúce sa riešenej problematiky, predovšetkým podnikové kombinácie, IFRS 3, goodwill, vplyv oceňovania.

Štruktúra práce a obsahová náplň zodpovedá požiadavkám na takýto druh prác.

Zámer autorky zhrnúť základné účtovné a daňové súvislosti premien do uceleného diela a súčasne ukázať prepojenosť obchodného práva a účtovníctva a daní v tejto oblasti bol podľa môjho názoru splnený.

Návrhy do diskusie

V nadväznosti na skúmanú problematiku v habilitačnej práci by ma zaujímali názory autorky na nasledujúce problémy.

1) Ktoré premeny obchodných spoločností predstavujú podľa autorky najväčšie riziko pre investorov do budúcnosti, z dôvodu možného znižovania výkonového potenciálu obchodnej spoločnosti kvôli riziku vykazovania a rozdeľovania fiktívnych ziskov po premene? Ako by sa im dalo predchádzať účtovnými, daňovými, či právnymi nástrojmi v súčasnosti alebo budúcnosti?

2) Aký názor má autorka na uvádzanie (zistiťovanie) dôvodov premien obchodných spoločností a možné dôvody premien v kontexte ich využívania ako nástroja na netrhové a neetické správanie podnikateľských subjektov smerujúce k poškodeniu finančných záujmov zainteresovaných strán (napríklad vo vzťahu k veriteľom - nevyplatením ich nárokov z dôvodu nedostatku majetku po účelovom rozdelení spoločnosti a likvidácii jej oddelenej „nezdravej časti“, prípadne používanie bielych koní), či odliv kapitálu do zahraničia. Sú existujúce nástroje, ktorými by sa v súčasnej právnej úprave takýmto situáciám dalo predísť, či zabrániť dostatočné, príp. čo by mohlo pomôcť?

Záver

Na záver môžem konštatovať, že predložená publikácia predstavuje originálne dielo autorky, ktorá komplexným spracovaním problematiky premien obchodných spoločností z právneho a hlavne účtovného a daňového hľadiska priniesla ucelené dielo, ktoré je spracované na požadovanej úrovni pre kvalitnú habilitačnú prácu a spĺňa požiadavky na tento typ prác. Z uvedených dôvodov odporúčam prácu k habilitačnému konaniu a podporujem jeho úspešné ukončenie.

V Bratislave 26. 2. 2020

doc. Ing. Mgr. Renáta Pakšiová, PhD.

Katedra účtovníctva a audítorstva FHI EU v Bratislave